

adhibere pallam tantum exteriori parte sericam, vel auro elaboratam, corporale verò dicit tantum in extremitatibus posse auro vel serico ornari; et hoc probabile est, cum in Rubrica p. 2. tit. 1. n. 1. dicatur: « Corporale, quod ex lino tantum esse debet, nec serico vel auro in medio (nota) intextum, sed totum album. » Palla autem benedicenda est cum corporali eadem benedictione, ut communiter docent *Gao. in præfata Rubr. lit. 9. Suarez et Tourn. ll. cit. cum Quarti et Vasq.* qui contrariam opinionem improbabilem putant.

An verò sit mortale celebrare sine palla, aut cum ea non benedicta? Affirmant probabiliter *Suar. l. c. Fill. de Euch. n. 125. Tourn. pag. 819. ad 3. cum Quarti, et Escob. n. 432. cum Vasq. Reg.* Ratio, quia olim palla erat ipsum corporale, quo calix operiebatur; unde, licet hodie palla sit ab illo separata, tamen est æquè necessaria, et benedicenda ac corporale; et Ecclesia, separationem permittendo, nihil circa materiam et benedictionem immutavit. Non minus verò probabiliter negat *Sotus in 4. d. 13. qu. 2. art. 5. item Manuel, et Moure apud Escob. num. 30. ac Rodriq. ap. Croix n. 332.* Ratio, quia tametsi Ecclesia eadem benedictione statuerit benedici pallam ac corporale, eò quod illa moraliter pars corporalis censetur; tamen cum hodie palla sit separata à corporali, non eadem ratio reverentiæ currit pro corporali, quod immediatè tangit sacras species, quàm pro palla, quæ non tangit.

Dicunt autem *Sporer n. 398. et Croix l. c. cum Gob.* quòd si palla desit, aut per quadrantem expectari debet, poterit loco ejus adhiberi aliud corporale, aut hoc deficiente, purificatorium, aut bursa.

Dicit autem *Gao. lit. m.* quòd illi qui adhibent duas pallas, unam pro calice, alteram pro Hostia, non sunt quidem reprehendendi, sed non imitandi sine Pontificia facultate; hoc enim esset additio Ritùs, vetita à S. Pio V. Et huic opinioni adhærent *Quarti, et Megal. apud Merati tom. 1. p. 1. pag. 310. n. 12.* Unde dicunt Sacerdotes hanc facultatem à Pontifice non habentes, non posse has duas pallas adhibere. Sed *Molfes. Pasq. Silos, et Magius ap. Merati l. c.* tenent quòd non solum Teatini, quibus hoc privilegium, sive usus approbatus fuit à Clemente VII, sed omnes Sacerdotes exteri possunt illis uti, quia hoc non est additio, sed potiùs quædam accessio ad Romanum Ritum ob majorem decentiam, utque commodiùs fragmenta colligantur. Hinc censet *Merati cum Pasq.* unumquemque posse hanc observantiam sequi; refertque Cardinalem Baronium id suasisse alicui ad praxim.

389. — « VII. Purificatorium item lineum, non tamen necessariò benedictum, ut contra *Laym.* docent *Suar. Gao. et Lugo;* neque ulla reperitur in Ritualibus ejus benedictio. »

Quæritur, an purificatorium sit benedicendum? Affirmat *Laym. c. 6. n. 12. item Franc. Lugo, et Fagund. apud Escob. l. 21. n. 434.* qui huic opinioni adhæret tanquam tutiori, licet contrariam etiam tutam vocet. Ratio 1. quia, ut dixit *D. Th. l. c.*

2. 385. hoc Sacramentum à nulla re contingi debet, nisi consecrata. Ratio 2. quia Rubrica præcipit benedici mappas altaris; ergo tantò magis benedicendum purificatorium; quòd fortè potest tangere reliquias sanguinis. Nec obstat quòd in benedictionibus non reperiatur peculiaris benedictio quoad purificatoria; nam pro iis sumitur benedictio linteaminum, mutata voce *altare* in *calicem*, si separatim purificatoria benedicantur. Sed communiter et probabiliùs negant *Gao. pag. 2. tit. 1. Suarez d. 81. sect. 8. Pal. n. 2. Salmant. c. 4. numer. 85. Lugo d. 20. num. 76. Croix n. 331. Bonac. part. 9. n. 22. Ronc. c. 6. q. 4. et Tourn. p. 818. q. 9. cum Sylbio*, qui dicit, hanc benedictionem fieri tantum de convenientia. Ratio, quia in Rituali nulla adest benedictio propria de purificatoriis, sicut nec veli, nec bursæ. Gratis autem asseritur eandem benedictionem, quæ adhibetur pro mappis, aptandam esse pro purificatoriis, cum pro his nullo modo possint verificari verba Orationis, quæ habentur in Rituali, nempe, « consecrare digneris hæc linteamina ad tegendum, involvendumque altare Filii tui. » Hinc non sufficit (ut aiunt contrarii) mutare solam vocem *altare* in *calicem*, sed etiam oportere mutare verba *tegendum, involvendumque* in *abstergendum*, quòd esset potiùs novam orationem conficere, quàm mutare; dicunt tamen *Salm. l. c.* quòd, licet non sit obligatio benedicendi purificatorium, tamen ipsum licitè benedici potest. Si autem purificatorium non facile haberi possit, probabiliter dicunt *Wig. tr. 15. n. 64. ac Suar. Spor. Avers. et Gob. apud Croix n. 331.* licitum esse sine eo celebrare, ejusque loco adhibere posse strophium mundum, quòd postea ad profanum usum non adhibeatur.

390. — « VIII. Sub gravi peccato *Missale;* Canonem saltem » continens, ut habet *Bonac.* et alii commun. etsi *Ledesm. et Laym.* doceant in gravi necessitate licitum esse celebrare sine libro ei, qui moraliter sit certus se non erraturum; et sic *Lugo l. c. cum Dian. etc.* probabiliter excusat eum qui propter visus debilitatem legere non potest. * (Tabella autem secretarum non requiritur ex præcepto, sed tantum ad majorem celebrantium commoditatem, ut bene ait *Gao. p. 1. tit. 10. n. 20. lit. z.*) * »

Quæritur, an liceat unquam Sacerdotibus celebrare sine *Missali?* *Prima* sententia negat, et hanc tenent *Tourn. p. 826. q. 2. Habert t. 5. p. 708. item Nav. et Henr. ap. Pal. p. 9. num. 4. ac Coninch. Fag. ap. Escob. l. 21. n. 462.* etiamsi aliquis firmiter sciat memoriter, quæ dicenda sunt. Ratio, quia in re tam gravi vitandum est omne errandi periculum, quòd recitando memoriter semper timeri potest. Idque videtur confirmari ex eo quòd S. C. Concilii (ut fert *Benedictus XIV, Notif. 29. n. 5.*) licentiam impertiendo alicui Sacerdoti cæcutienti celebrandi in festo duplici *Missam* votivam de BB. Virgine, et die feriali *Missam* pro defunctis, hanc solet clausulam apponere: « Quòd non sit omnino cæcus, et memoriter non recitet. » *Secunda*

verò sententia communissima, quam tenent *Lugo d. 20. n. 78. Laym. c. 6. n. 17. Pal. l. c. Suar. d. 81. s. 6. Vasq. t. 233. c. 3. in fine, Diana p. 2. tr. 14. R. 46. Escob. n. 464. cum Avers. Spor. t. 3. p. 148. num. 388. Salm. c. 4. n. 87. cum Villal. Ledes. et Croix n. 363. cum Vericelli, et Gobat.* probabiliter dicit posse quandoque Sacerdotem celebrare sine Missali, si hoc facile non posset habere, et ob præteritam experientiam abesset morale periculum errandi. Hinc probabiliter inferunt *Lugo Pal. Vasq. Sal. et Escob.* licitè celebrare Sacerdotem, qui ob visûs debilitatem memoriter Missam recitat, modò discernat calicem et hostiam, quantum sufficit ad evitandam irreverentiam; et modò ad notam effugiendam habeat Missale in altari, vel alium librum loco ipsius, ut aiunt *Croix n. 364. cum Gob. et Salm. cum Lugo, et Pal.* Per Clausulam autem, quæ solet à S. C. apponi, ut supra, non satis probatur hanc secundam opinionem tanquam improbabilem rejici: tutius tamen semper erit hanc facultatem à S. C. obtinere. Certum autem est apud omnes, Sacerdoti penitus cæco illicitum esse celebrare, quamvis referat *Benedictus l. c. die 23 Augusti 1727 Sacram C. Concilii* hanc licentiam concessisse cuidam Parocho pauperi ex speciali gratia, cum assistentia tamen Sacerdotis.

Sacerdos autem Ritûs Romani graviter peccaret, si uteretur Missali Regularium etiam in eorum Ecclesiis, vel locorum qua transit, dicendo Missam diversi Ritûs, ut rectè censet *Croix cum Pasq. Quarti, et Aversa* (contra *Pal. et Præp.*), ex Decreto S. C. 19 Nov. 1622, ap. *Gav. p. 3. tit. 10.* Hoc tamen intelligitur, si talis Sacerdos posset Ritum suum servare: nam alias licitè posset ut peregrinus uti Ritu et Missali illius Diœcesis in qua reperitur, ut probabiliter ait idem *Croix n. 368. cum Con. Tamb. et aliis communiter.* Olim Missalia habentia in Canone, pro Rege nostro, erant suspensa; sed hodie rectè dicit *Croix n. 369.* cum aliis recentioribus, in hoc non esse faciendum scrupulum ex consuetudine introducta.

Confessarii autem, et Capellani Monialium, possunt quidem dicere Missas Sanctorum, de quibus ipsæ recitant Officium, non tamen Missas proprias illius Ordinis, sed cum Missali Romano, et de communi; ita S. C. R. annuente *Clem. XI, die 1 Decemb. 1717, ap. Pitton. de Ritib. n. 1708.*

591. — « IX. Minister, secundum *Nao. Fag. Zerol.* sub mortali, et quidem masculus; in necessitate tamen gravi, v. g. diei festi, vel dandi viaticum, posset quis sibi respondere, inquit *Sa, Bon. et Dian. tract. 14. res. 43.* ex aliis. In quo casu etiam foeminam adhiberi posse docet *Nug. art. 6. d. 1. et Sylo.* idque quibusdam *Belgii* partibus consuetudine inductum esse docet *March. R. past. c. 4.* contra communem, apud *Laym. Fern. et Dian. l. c. Tamb. l. c. et March. de ord. t. 3. c. 15.* ubi vult id esse mortale. Ministrante tamen circa altare viro, qui nesciat respondere, Moniales ex choro respondere, non esse prohibitum notat *Card. de Lugo et Tamb. l. c.* ubi etiam cum

» *Henriq. et Hurt.* permittit celebranti Missam cœptam prose-
» qui sine ministro, si hic fortè absit, et aliquantulum expectatus
» non revertatur.»

Dubitatur 1. quale peccatum sit celebrare sine ministro? Certum est apud omnes esse mortale ex *cap. Proposuit 6. de Fill. Presb.* ubi dicitur: « Non enim solus presbyter Missarum solemnium potest sine ministri suffragio celebrare. » Verum communiter dicunt DD. licitum esse celebrare sine ministro, urgente necessitate ministrandi viaticum. Ita *Lugo d. 20. n. 103. cum Suar. Laym. Fag. Diana p. 2. tract. 14. R. 43. cum Cler. Villal. et Petig. item Ronc. cap. 6. qu. 6. cum Glossa in c. Quæsiot, de verbor. signific. Tournely p. 825. v. Hinc, et Syloius 3. p. q. 83.* Et idem concedunt *Tournely, Lugo, et Diana* cum aliis ab ipsis citatis, ut populus audiat Missam de præcepto: Celebrantem autem, ut ipse solus Missam audiat de præcepto, etiam excusat *Diana l. c. Et Tourn. cum Sylo.* non damnat, licet non approbet.

Probabiliter autem dicunt (præter *Lugo Tamb. Henr. et Hurt. ap. Busemb.*) *Tournely p. 825. et Salm. c. 4. n. 101. cum Dic.* quòd, cœpta Missa, maxime si sit facta oblatio, permittitur celebranti pergere sine ministro, si iste abscesserit, et de brevi non revertatur. Probabiliter etiam dicunt *Salm. l. c.* quòd celebrans non faciat scrupulum, si minister malè pronunciet, nec facile corrigat errores, ne turbet seipsum, vel circumstantes, vel ordinem Missæ; quamvis moneat *Croix cum Gobat.* quòd celebrans suppleat omnia à ministro servandum, esse tantum directivas, et non obligare ad culpam; sed huic non acquiesco. Rationabiliter verò advertit *Lugo d. 20. n. 303.* minorem necessitatem sufficere ad celebrandum cum ministro nesciente respondere, quam sine ministro.

Illud autem quòd habetur in *c. 61. de Consecr. dist. 1.* ubi *Soter* Papa sic ait: « Hoc quoque statutum est, ut nullus presbyterorum » Missarum solemnium celebrare præsumat, nisi duobus præsentibus, sibi que respondentibus, ipse tertius habeatur; quia » cum pluraliter ab eo dicitur, Dominus vobiscum, et Orate » pro me, apertissime convenit, ut ipsius respondeatur salutationi. » Explicant *D. Thom. qu. 83. art. 5. ad 12. et Bellarm. Laym. Soto,* et alii communiter ap. *Escob. nu. 640.* hoc intelligi de Missa solemnium. In Missis tamen « privatis (ait *D. Thomas*) » sufficit unum habere ministrum, qui gerit personam totius populi catholici, ex cujus persona Sacerdoti pluraliter respondet. »

592. — Dubitatur 2. An Sacerdos celebrans, respondente muliere, peccet graviter? Affirmant *Nunius ap. Dianam p. 2. tract. 14. R. 44.* sed communiter negant *Laym. c. 6. n. 13. Suar. d. 88. sect. 2. Tournely p. 825. v. Hinc, et Diana l. c. cum. Molf. Homob. Zanardo, Fern. etc.* Hinc dicunt *Wigandt tr. 1. nu. 69. Tourn. cum Lugo, et Laym. cum Palud. et Hurt.* bene permitti, ut foeminae quandoque respondeant à longè, maxime, si sint

Sanctimonialis, modò non immediatè ministrent in altari, porrigendo urceolos etc.: id enim non posse excusari à mortali, ex c. 1. *Inhibendo de Cohab. Cler.* ubi fœminis omnino interdicitur celebranti ministrare. Et ideo bene advertit *Laym. l. c.* quòd urgente necessitate satius esset celebrare sine ministro, quàm cum fœmina ministrante.

595. — « X. *Crucifixus*; nisi sit expositum Venerabile Sacramentum, non tamen sub obligatione gravi; idem est de velo, » *Lugo d. 29. sect. 2. n. 9. Gav.* »

In Rubrica Missalis p. 1. tit. 20. hoc tantùm habetur: « Super altare collocetur Crux inter candelabra. » Sed à S. C. Rituum in Decreto edito die 14 Maii 1717 (apud *Merati t. 1. p. 2. in Indice n. 605.*) dictum fuit: « Super altare, in quo SS. Sacramentum expositum est, Crux de more collocari debet, cum imagine Crucifixi apposita. » Quòd tamen intelligendum est, ut ait *Merati t. 1. p. 693. v. Super*, tantùm dum Missa celebratur. Item in Cæremoniali Episcoporum l. 2. c. 12. sic præscribitur: « Crux parva cum imagine Crucifixi super tabernaculum, in quo asservatur SS. Sacramentum in altari, non est sufficiens in Missa, sed poni debet alia Crux in medio candelabrorum. » Idque confirmatum fuit à S. C. die 16 Junii 1663, apud *Merati in dict. Ind. n. 400.* (V. Not. X, pag. 146.)

Sed dubitatur 1. An sit mortale celebrare sine Cruce? Affirmant *Renzi c. 4. q. 15. et Aversa qu. 11. sect. 3.* quia res est gravis, cum in sacrificio altaris repræsentetur sacrificium Crucis: negant verò communissimè *Suar. d. 81. sect. 3. Laym. c. 6. n. 17. Tournely p. 809. Bon. p. 9. nu. 30. Fill. n. 123. Merati t. 1. p. 1. p. 297. et Escob. n. 461. cum Vasq.* et aliis pluribus, quibus consentit *Habert, l. p. 708. et Conc. p. 503. n. 19.* qui dicit Crucem non esse tantæ necessitatis, ut sine ea non posset celebrari cum rationabili causa. Cæterum nullo modo excusari potest saltem à veniali Sacerdos, qui celebrat sine Cruce, ex Decret. Bened. XIV, edito an. 1746, ubi dicitur: « Ut nullo modo fiat Sacrificium, nisi Crucifixus inter candelabra ita promineat, ut Sacerdos ac populus eundem Crucifixum faciliè et commodè intueri possit: et imago non sit ita tenuis et exigua, ut ipsius Sacerdotis et populi oculos pene effugiat. » Idemque præscribitur in Cæremoniali Episcoporum. Et S. C. Rituum decrevit etiam in altari, ubi expositum est Ven. Sacramentum, collocandum esse Crucem cum imagine Crucifixi, ut habetur apud *Meratum, et La-Croix l. 6. p. 2. n. 321.* Crucifixus autem in altari non requiritur cum tanto rigore, quo requiritur Crux, nam per solam Crucem jam habetur sacrificii cruenti repræsentatio; ita *Bissus apud Merati p. 295. et Suar. Vasq. Dic. etc. apud Croix n. 318.*

Dubitatur 2. An quando in altari est statua Crucifixi, requiratur alia Crux? Affirmant *Gav. p. 1. tit. 40. lit. ult. et Wig. t. 75. n. 53,* quia ex Rubrica requiritur, ut Crux inter candelabra collocetur. Sed negandum requiri in Cæremoniali Episcoporum l. c. ubi dicitur: « At in altari, in quo adest magna statua SS.

» Crucifixi, non est necesse, ut ponatur alia Crux, dum celebratur Missa. » Idque confirmatum fuit per Decretum S. C. Rit. 16 Junii 1663, apud *Merat. in Ind. nu. 400.* Et idem dicendum esse de imagine Crucifixi depicta, scribunt *Pasqualig. Quarti, et Giribaldus* ex Decreto S. C. ut refert Ben. XIV in *Constit. Accipimus* sub die 16 Julii 1746 in *Bullario t. 2. n. 17.*

Crux autem non debet esse de præcepto benedicta, juxta Decr. S. C. 12 Julii 1704, apud *Merat. dict. p. 297.* Et idem docet *Pign. t. 9. consult. 89.* de omnibus imaginibus, in altari collocandis, dicens eas posse, sed non debere necessariò benedici.

594. — « XI. *Candela* accensa duplex, ex cera, et quidem secundùm *Fag. Reg. Vasq.* et alios, sub mortali, contra *Nug. et March.* In necessitate tamen, præciso scandalo, sufficit una, etiam ex sebo, vel lucerna, aut lampas ex oleo. Vide *Dian. l. c. Laym. c. 16. num. 17. Azor. c. 28. q. 15.* Sine omni autem lumine celebrare nunquam licet; *Lugo d. 30. sect. 2. n. 77,* adeo ut, si extingueretur ante consecrationem, et aliud haberi non posset, Missam esse relinquendam, etiam in necessitate consecrandi pro moribundo viaticum, dicat *Fagund. p. 1. c. 22. n. 19. et Quint. t. 4. sect. 1.* »

In Rubrica p. 1. t. 20. sic habetur: « Super altare collocetur candelabra saltem duo candelis accensis hinc et inde in utroque latere. » Certum est apud omnes esse mortale, celebrare sine ullo lumine, ex c. *Litteras ult. de celebrat. Miss.* ubi graviter culpatur Sacerdos, qui sine igne, id est sine lumine, celebrat. Et hoc etiamsi urgeat necessitas ministrandi viatici, ut dicunt communiter *Ronc. c. 6. q. 5. Tournely p. 809. qu. 11. cum Bell.* item *Lugo, Quarti, etc. ap. Renzi c. 4. q. 17.* et idem sentit *Croix n. 392.* (contra *Pasq.* cujus tamen opinionem ipse *Croix* probabilem putat.) Unde rectè censent *Ronc. Tournely ll. cc. ac Tamb. c. 5. §. 4. Renzi c. 4. qu. 17.* (contra *Croix n. 392. cum Gob. et Leand. Lugo* autem d. 20. nu. 77. et *Sporer nu. 381.* quos ipse citat, id minimè dicunt, imò potiùs oppositæ sententiæ adhærent) quòd si ante consecrationem deficiat lumen, omnino desistendum est à celebrando; secus si post consecrationem. Quo casu, si candelæ statim possint reaccendi, dicit *Pasq. ap. Croix n. 394.* melius esse pergere, quia continuatio Missæ pertinet ad unitatem sacrificii, et idem dicendum ait *ibid. Quintanad.* si candelæ non possint ita faciliè reaccendi, ut expectandum sit ad quadrantem, ob eandem rationem. Recitare autem Evangelium S. Joannis extinctis candelis, nullum esse peccatum dicit *Quarti, cum Croix n. 397,* quia tale Evangelium non est pars Missæ, nam dicitur post *Ite Missa est.* Sed probabiliùs dicunt *Gav. p. 2. tit. 12. lit. f. cum Merati ibid.* candelas non debere extingui nisi post Evangelium ut revera præscribit Rubrica, licet enim hoc Evangelium olim ex arbitrio dicebatur, hodiè tamen, ut advertit *Butrius* cum aliis communiter, dicitur ex obligatione, ob mandatum S. Pii V. Non debet autem angì Sacerdos, si, dum legit Evangelium, minister candelas extinguit. Item probabiliùs ait *Croix n. 398. cum Spo-*

rer, nullam esse obligationem accendendi tertiam candelam post Sanctus; sic enim hodie communis usus habet.

Dubitatur 1. An liceat celebrare cum candelis ex sebo, vel oleo? Affirmat *Toletus cap. 2. n. 12.* Sed communiter DD. docent id esse mortale, quia talis usus est indecentissimus, et prorsus alienus ab universali Ecclesie consuetudine. Et hoc etiam in necessitate, ut sentiunt *Suar. d. 81. sect. 6.* (loquens hic de candelis sebaceis), et *Escob. l. 21. n. 457. cum Villal. et Fag. Verum communiter, et probabiliter Azor. t. 1. l. 10. c. 27. qu. 15. Wigandt tr. 15. n. 63. Tournely loc. cit. Sporer n. 383. cum Tanner. et Tamb. Fill. n. 126. et Bon. part. 9. n. 31. cum Vasq. Reg. Nunn. Graff. dicunt licitum esse celebrare cum oleo, vel sebo in necessitate: et probabile putat Escob. num. 458. modo, ut bene advertit, scandalum absit. Non approbo autem id quod dicunt *Pasq. Gob. et alii* (quibus consentit *Suarez* loquendo de lumine ex oleo), nempe non esse illicitum celebrare cum candelis ex oleo, vel sebo, etiam ex sola devotione, si aliae haberi non possint; nam haec non videtur causa gravis sufficiens ad excusandum a mortali, ut supra dictum est.*

Dubitatur 2. An liceat celebrare cum uno lumine cereo? *Fagundez ap. Roncagl. c. 6. q. 5.* negat, et dicit hoc esse mortale. Et converso *Fill. n. 126. Azor. c. 29. q. 15. et Bon. p. 9. n. 31. cum Suar. Vasq. Con. Reg. etc.* censent nullum esse peccatum, praeciso scandalo. Sed probabilius et communius puto cum *Tourn. p. 809. R. ad 3. Tol. c. 2. n. 14. et Escob. n. 453.* qui citat *Franc. et Lugo*, id esse tantum veniale; a quo puto perinde quamcumque causam rationabilem, adhuc solae devotionis, secluso scandalo, excusare.

Advertendum autem hic non esse licitum cuicumque, nec etiam Vicariis generalibus, celebrare cum quatuor candelis, ut declaravit S. C. die 7 Aug. 1627, apud *Gao. p. 1. tit. 20. num. 21. lit. y.* Et sic pariter id vetitum est aliis Sacerdotibus, nisi sint Cardinales, Episcopi, et Abbates usum Pontificalium habentes, tum solum tamen, cum in ipsis celebrant; ex Decreto 9 Febr. 1675, ap. *Bened. XIV. Notif. 29. n. 16.*

295. — « XII. Requiritur etiam antependium, pulvillus, cancellabra, bursa, velum, manutergium; sed non benedicta: et si » quid ex his desit, ex profanis congruenter mundis mutuo accipi, et deinde priori usui reddi potest. *Tamb. lib. 1. cap. 1. §. 3.* »

Recte dicit *Busemb.* ista non benedici, quia ipsa requiruntur tantum ad decentiam. Celebrare sine antependio putat *Pasq. q. 713.* nullum esse peccatum, maxime si ob paupertatem omittatur; sed *Quarti apud Croix n. 326.* dicit esse veniale, et hoc puto probabilius, cum antependium requiratur ex Rubrica tr. 19. n. 20. ubi dicitur: « Altare pallio quoque ornatur, coloris quoad fieri » potest diei festo, vel officio convenientis. » Excipienda tamen sunt altaria ex marmore, vel illa quae vulgo dicuntur *alla paolina*, quarum usus communissime hodie invaluit.

Requiritur etiam *puloillus* ex eadem Rubrica: « In cornu Epistolae (collocetur) cussinus supponendus Missali. » Bene vero pro cussino licite subrogatur legile, vulgo *lettorino*: item *manutergium* cum pelvicula: « Parentur ampullae vitreae vini, et aquae » cum pelvicula, et manutergio mundo. » De velo et Bursa dicitur in Rubrica *tit. 1. n. 1.* « Tegit (Sacerdos hostiam) parva » palla lineae, tum Velo serico. Super Velo ponit Bursam coloris » paramentorum intus habentem corporale plicatum. » Unde non bene agunt qui extra Bursam deferunt corporale, ut recte ait *Gavant. in dict. Rubr.* ubi refert S. Pium V dispensasse cum Hispanis, ut corporale extra Bursam ferre possint. Dicit autem *Croix nu. 330.* quod celebrare sine Velo, quando nullum haberetur, non est peccatum; nam Velum, Manutergium Pulvillum ait requiri tantum ob decentiam: Et idem censet de Bursa cum *Sporer.*

396. — « XIII. Operto capite celebrare non licet, etiam in infirmitate, sine licentia, ut docent *Fagund. Laym. Dian. R. 58.* » et quidem Summi Pontificis, ut ex Declaratione Cardinalium » notat *Gao. et Tamb. de exped. sacr. loc. cit. licet Laym. et Scot.* » Episcopis, et cum Regularibus eorum Praelatis permittant. » Quod *Tambur. l. c.* recte limitat ad casum necessitatis, in quo » ad Papam difficilis sit recursus. Qui tamen sine venia faceret, » eum non peccare mortaliter, secluso contemptu, et scandalo, » vult *Ledesma. et Tamb. loc. cit. Quod Dian. p. 2. t. 14. R. 58.* » censet probabile, si tempus Canonis excipiat. »

397. — Dub. 1. An sit licitum celebrare capite cooperto? Certum est hoc non licere ex *c. Nullus, de Cons. dist. 1.* ubi dicitur: « Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus praesumat velato » capite altari Dei assistere. » Accedit praecceptum Urbani VIII, in Missali Rom. appositum, in quo praescribitur: « Nemo audeat » uti pileolo in celebratione Missae, sine expressa licentia Sedis » Apostolicae, non obstante quacumque contraria consuetudine. » Bene vero notat *Croix n. 400.* hoc praeccepto non obligari Chineses, apud quos tegere caput est signum honoris, et detegere est irreverentiae. An autem sit mortale facere Sacrum cum pileolo, vulgo dicto *Berrettino*? Affirmant *Angel. v. Missa, et Armilla eod. verb.* quia hanc reputant materiam gravem, cum graviter repugnet reverentiae Sacramenti. Negant vero *Ledesma*, et probabile id putant *Dian. et Spor. ap. Croix n. 400.* Sed non probabiliter *Quarti p. 2. t. 2. dub. 3. Pasq. qu. 826. et Escob. n. 495. cum Villal. de Franc. Lugo, praeter Tamb. et alios ap. Busemb. ut sup. distinguunt, et dicunt esse mortale celebrare totam Missam cooperto capite, secus si usque ad Canonem, secluso contemptu, et scandalo; Et consequenter probabile est id quod dicunt *Pal. p. 10. num. 10. cum Sa, Vasq. Azor. et Laym. c. 6. n. 16. cum Nao. Sylo. et Henr. ac Croix loc. cit. cum Gob. et Dic.* nempe non esse illicitum sine dispensatione celebrare cum pileolo (excepto Canone, et praeciso scandalo) ex rationabili causa, si celebretur in loco privato, vel si causa ita celebrandi*

adstantibus sit manifesta, putà ob senectutem Sacerdotis, vel loci frigus, ita ut quis non posset celebrare capite nudo sine notabili incommodo. Hinc aiunt *Tournely pag. 826. Parisiis, et Vasq. ap. Croix, Coloniae* tempore Hyemali esse in usu celebrare cum pileolo usque ad Secretas. Idque approbat *Benedictus XIV de Sacrific. Miss. t. 9. l. 1. c. 7 et 9*, saltem pro eo qui graviori laboraret morbo; neque ob stare dicit statutum Urbani VIII; non enim censendum, ait, Sedem Apostolicam in casu extremo, et in morbo minimè diuturno rem hanc illicitam declarare.

Dicunt autem *Suar. d. 82. sect. 3. Bon. p. 9. nu. 29. Laym. cum Azor. et Sa, item Spor. Fill. Rodriq. et alii ap. Croix d. n. 400.* quòd, accedente causa, v. gr. infirmitatis, potest Episcopus, vel Prælati Ordinis dare licentiam celebrandi capite aperto amictu, vel pileolo. Sed id negandum cum *Gavant. et Aversa apud eundem Croix*, ex Decreto allato Urbani VIII, ubi expressè omnibus prohibetur sacrificare cum pileolo sine dispensatione Apostolica. Idque confirmatum fuit à Decreto S. C. Rit. die 24 Aprilis 1626, ubi dictum fuit: « Facultas concedendi » usum pileoli in Missa spectat ad Papam: » Item hñc obiter notandum aliud Decretum ejusdem S. C. 13, Aug. 1695, ubi: « Parochis ministraturis S. Sacramentum infirmis non est licitum » de die, neque de nocte uti parvo pileolo sub prætextu infirmitatis, absque speciali S. Sedis licentia. »

398. — Dubitatur 2. An liceat celebrare cum capillitio ficto, vulgò dicto *Perrucca*? Adest Decretum S. C. Rit. editum 3. Aug. 1625, ubi dictum fuit: « Missa non potest celebrari cum » cæsarie ficta. » Dicit verò *Pasq. pag. 832*, licere ex rationabili causa celebrare cum illa. Sed advertit *Croix n. 401*, hoc etiam hodie vetitum esse per Decretum Innocentii XI, promulgatum in Diocesi Coloniensi die 21. Martii 1689, ubi sancitum fuit, « non posse Episcopos, et Nuntios Apostolicos concedere licentiam Sacerdotibus ejusmodi comas in actu celebrationis gestandi, omnibus et singulis præscribens ob reverentiam tanto Sacrificio debitam, ut altari Dei non nisi detecto, ac nudato capite assistere præsumant; idque sub pœna suspensionis à Divinis officiis. » (*V. Not. XI, pag. 146.*)

« Plura de his omnibus vide apud *Auct. cit. Gavant. Dian. Laym. Bonac. Card. de Lugo d. 20. sect. 4. Esc. Ex. 11.* ubi notat, etsi gravis sit obligatio servandi ritum celebrandi præscriptum in Rubricis Missalis, ideoque grave sit omittere, v. gr. oblationem hostiæ, vel calicis, vel infusionem modicæ aquæ (*Tamb. de exped. sacrif. l. 2. c. 5.*) nihilominus levitatem materiæ sæpe excusare à culpa mortali omissionem, etiam intra Canonem, monet *Escob. l. c.* »

399. — Quæritur, an Rubricæ Missalis sint tantum directivæ, sive de consilio ad instruendum, vel sint præceptivæ obligantes ad culpam? Ante omnia in hoc puncto prænotandum id quod habetur in Bulla S. Pii V, apposita in fronte Missalis, ubi sic dicitur: « Mandantes et districtè omnibus et singulis

» præcipientes in virtute s. obedientiæ, ut cæteris omnibus » rationibus, et ritibus ex aliis Missalibus in posterum penitus » omissis, Missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per » Missale hoc à nobis nunc traditur, decantent ac legant. Ne- » que in Missæ celebratione alias cæremonias, vel preces, » quàm quæ in hoc Missali continentur, addere vel recitare » præsumant. »

Ad quæsitum autem quatuor adsunt sententiæ Doctorum, qui in hoc puncto valde confusè loquuntur. *Prima* sententia, quam tenent *Fagund. et Henno apud Tournely t. 5. pag. 811. sub initio*, dicit omnes Rubricas esse directivas, cum ipsæ non præcipiant, sed tantum consulant, vel instruant. Sed hanc sententiam meritò rejiciunt *Quarti qu. proæmial. sect. 2. p. 1. et Victorian. in Memor. Cler. 2. p. 9. Secunda* sententia, quam tenent *Suar. d. 83. sect. 3. Azor. tom. 1. l. 10. c. 29. q. 6. Bon. d. 4. q. ult. pag. 7. §. 3. n. 3. cum Posseo. item Con. Avers. Lez. et Molf. apud Merati t. 1. p. 2. pag. 786.* dicit omnes Rubricas esse præceptivas ex præfata Bulla S. Pii. Unde censent omnes Rubricas obligare sub gravi de genere suo, et tantum ratione levis materiæ posse committi veniale. *Tertia* verò sententia, quam tenent *Gavant. p. 3. tit. 21. n. 1. et 7. Lugo d. 20. n. 105. v. Secundo Conc. pag. 509. n. 1. Sporer ex num. 423. Holz. pag. 86. n. 376. Elbel n. 268. Diana p. 2. tr. 14. R. 70. Renzi c. 9. q. 14. Tamb. de Sacr. Miss. c. 5. §. 1. n. 1. cum March. et probabilem putat *Quarti art. 7. n. 1.* censet alias Rubricas esse præceptivas, alias directivas: Dicunt enim esse præceptivas Rubricas illas, in quibus apponitur verbum *gravoiter peccat*, vel quæ aliunde sunt præscriptæ à jure, vel à consuetudine, prout sunt Rubricæ circa integritatem Sacrificii, materiam et formam, jejunium, vasa, vestes, etc. Directivas autem esse, v. g. orare ante vel post Missam, numerum collectarum, lotionem manuum, genuflexiones, cruces, etc. Ex auctoribus verò hujus sententiæ alii, ut *Concina, Tamb. et Sporer*, dicunt præceptivas obligare sub gravi, directivas autem sub levi. Sed pace ipsorum hæc doctrina non sibi congruit; repugnat enim dicere Rubricas esse tantum directivas, et obligare ad culpam; quia, si obligant, revera potius præceptivæ, quàm directivæ dici debent. Melius igitur dicunt alii, ut *Gavant. Lugo, Holzmann, et Elbel*, Rubricas præceptivas obligare quidem ad culpam, non verò directivas, cum hæc sint tantum materia instructionis, et directionis, non præcepti.*

Quarta verò sententia quam sequor, et tenent *Merati p. 787. Tournely pag. 811. v. Resp. et Quarti d. qu. proæm. sect. 2. p. 2.* distinguit Rubricas in eas quæ servantur intra Missam, sive in actu celebrationis, et in eas quæ servantur extra Missam. Dicimus igitur Rubricas intra Missam tantum esse præceptivas, et has tantum obligare, et quidem sub gravi, nisi levitas materiæ excuset. Probatur 1. ex Tridentino *sess. 7. Can. 13.* ubi dicitur: « Si quis dixerit... approbatus Ecclesiæ Ritus in solemnibus Sacra-

» mentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni,
 » aut sine peccato à Ministris pro libito omitti, aut in novos
 » alios... mutari posse, anathema sit.» Certum est, quòd celebratio Missæ etiam ad Sacramenti Eucharistiæ administrationem pertinet. Probatur 2. et expressius ex enunciata Bulla S. Pii, ubi ita dictum fuit, « Mandantes et omnibus districtè » præcipientes in virtute s. obedientiæ, ut Missam juxta ritum, » modum, et normam in Missali præscriptam, decantent ac legant. » Deinde additur: « Neque in Missæ celebratione alias » cæremonias, vel preces addere vel recitare præsumant. » Ex quo patet falsam esse primam sententiam, necnon opinionem Pellizarii, et Renzii dicentium hanc Bullam non obligare sub gravi, eò quòd in ipsa tantum vetetur inductio novi Ritus; non autem mutatio, aut variatio cæremoniarum vel precum: nam Bulla duplex quidem præceptum continet, et utique grave (cum præcipiat *districtè, et in virtute s. obedientiæ*), unum de non addendis aliis cæremoniis, et aliis precibus non recitandis, præter præscriptas in Missali: Alterum de celebrando juxta *Ritum, Modum* (nota) *et Normam Missalis*. Ad Modum et Normam quidem spectat, ne varientur cæremoniæ in Missali præscriptæ.

400. — Unde rectè ait *Croix n. 422. cum Pasq.* non excusari à veniali Sacerdotem qui omittit benedictiones, inclinationes, genuflexiones, etc. uti præscribuntur in Rubrica. Et idem sentio cum *Conc. pag. 500. n. 2.* de eo qui advertenter non genuflectit usque ad terram, vel tantum signat deosculari altare, vel perverbat Benedictiones contra Rubricæ præscriptum. Item dicit *Croix ibid. cum Pasq.* esse veniale facere ea nimis celeriter, vel nimis prolixè. Præterea rationabiliter addunt *Conc. ibid. Wig. tract. 15. n. 75. Croix l. c. et Ronc. c. 3. qu. 4. in fine*, posse esse etiam mortale, si quis has cæremonias, esto non ex gravioribus, omitteret in notabili parte. Hinc probabiliter asserunt *Roncaglia, Quarti p. 1. tit. 16. p. 6. diff. 4. et Pasq. q. 29. n. 7.* non excusari à mortali Sacerdotem absolventem Sacrum infra quadrantem, à quo non videtur dissentire *Gobat. cap. 23. n. 814.* dicens non posse intra quadrantem perfici Missam sine multis imperfectionibus. Unde meritò ait *Roncaglia cum Quarti, et Pasq.* Episcopos et Prælatos Regularium, teneri sub gravi turpiter hanc et scandalosam celeritatem extirpare. Et ab hoc reatu non excusari, rectè consequenter ait *Conc. p. 509. num. 1.* qui ex crassa negligentia non curat cæremonias addiscere. Optimè hinc docet *Benedict. XIV. Notif. 34. nu. 30. cum Quarti, Gob. Cotone, Bisso, Clericat. Ronc. et communi*, Missam non brevioris triente, nec longiorem dimidia hora debere esse; quia breviori spatio non possunt omnia debito decore peragi, et longius tædio esset adstantibus.

Hinc dicimus difficulter posse excusari à mortali Sacerdotem, qui infra quadrantem Missam absolveret, etiamsi Missa sit ex brevioribus, vel de S. Maria in Sabbato; quia in tam brevi spatio necessariò committere debet duos graves defectus, alterum gravis

necessariò committere debet duos graves defectus, alterum gravis irreverentiæ erga Sacramentum, alterum gravis scandalum erga populum. Et ne sine fundamento loqui videamur, ad trutinam utrumque vocemus, rem à suis principiis assumendo. Nequit negari, quòd Rubricæ, in quantum pertinent ad Cæremonias intra Missam servandas, omnes sint præceptivæ, ut probavimus *num. 399. cum Tournely, Quarti, et Merati ex Trident. sess. 7. Can. 13.* et ex Bulla S. Pii V ubi præcipitur, « districtè in virtute s. obedientiæ, juxta ritum, modum, et normam in Missali præscriptam Missam decantari ac legi. » Ex quibus verbis *districtè, et in virtute, etc.* non dubitandum, quin tale præceptum circa Missæ cæremonias sit quidem grave. Quamobrem, sicut qui omittit Cæremonias in materia levi, non excusatur à levi culpa, ita qui in materia gravi, à gravi culpa non excusabitur, ut diximus mox supra cum *Croix, Ronc. Wigandt, et Conc.* Impossibile autem est Missam perfici infra quadrantem, quin omittantur aut verba, aut Cæremoniæ: vel saltem quin notabiliter imminuantur decentia et gravitas tanto Sacrificio debita. Hoc sedulò animadvertendum: Quis enim fortè dicet, quòd ipse bene pronuntiat integra Missalis verba, et bene adimplet cunctas Missæ Cæremonias. Verùm, licet detur aliquis ita lingua et motu expeditus, ut infra tale tempus satisfaceret omnibus Missalis verbis, et Cæremoniis; attamen saltem est moraliter impossibile, quòd iste celebret, quin notabiliter detrahat ex una parte reverentiæ ab eo præstandæ erga Sacrificium, et ex alia quin ipse sit causa, ut populus assistens non deficiat in veneratione quæ eidem Sacrificio debetur.

Porro loquendo in primis de reverentia ab ipso Celebrante erga Missam exhibenda. Tridentinum *Sess. 22.* ita non instruit: « Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ Sacrificium » omni Religionis cultu ac veneratione celebretur, quivis facile » existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris Litteris » eum vocari qui facit opus Dei negligentem. Quòd si necessariò » fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum à Christi » fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum mysterium.... satis etiam apparet omnem operam et diligentiam in » eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori » cordis munditia et puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. » Proinde addit: « Cùm igitur multa jam » sive temporum vitio, sive hominum incuria et improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti Sacrificii dignitate aliena sunt » ut ei debitus honor et cultus ad Dei gloriam, et fidelis populi » ædificationem restituatur, decernit S. Synodus, ut Ordinarii » locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere » sedulò curent, ac teneantur, quæ vel avaritia (idolorum servitus) vel irreverentia quæ ab impietate (nota) vix sejuncta » esse potest, vel superstitio (veræ pietatis falsa imitatrix) induxit. » Primò igitur Concilium declarat maledictionem à Jeremia 48 prolata in negligentem exequentes functiones cultui

celebrantes sine debita reverentia ac gravitate, subdens hujusmodi negligentiam eam invehere irreverentiam quæ ab impietate, vix sejuncta esse potest. Si autem Cæremoniæ in Missa ad eum quippe finem ab Ecclesia præscribuntur, ut debita præsterit reverentia erga tam venerabile Mysterium, ipsas exhibendo cum eo decore et gravitate, quæ majestati tanti Sacrificii conveniunt; quomodo unquam levis censerit irreverentia Missæ irrogata ab eo celebrante qui tam celeriter illam solvendo, non poterit quidem celebrare absque plurimis defectibus, nimirum quin verba, benedictiones, et genuflexiones mutilet, quin indecenter se moveat et convertat, et quod magis dedecet, quin verba cum cæremoniis complicit, aut ipsa contra Rubricarum præscriptum anticipet vel postponat? Quæ sic agendo non poterit non notabiliter detrudere intrinsecæ decentiæ debitæ Sacrificio, quod exoptulat, ut non tantum cæremoniæ persolvantur, sed persolvantur cum gravitate convenienti quæ intra spatium tam breve sanè adhiberi non potest.

Hoc quoad reverentiam ab ipso Celebrante præstandam. Respectu autem ad venerationem ingerendam adstantibus erga Missam, attende id quod tradit idem Trident. sess. 22. c. 5. de *Sacrif. Miss.* ibi: « Cùmque natura hominum ea sit, ut non » facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum » meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam instituit; Cæremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, etc. ex Apostolica disciplina et traditione, quo et » majestas tanti Sacrificii commendaretur, et mentes Fidelium » per hæc visibilia religionis et pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur. » Ergo, sicut Concilium docet, ad hoc sacræ cæremoniæ institutæ sunt, ut per talia visibilia signa Fideles Sacrificii majestatem et mysteriorum in eo contentorum sublimitatem animadvertant. Sed cùm hujusmodi cæremoniæ exhibentur nimis festinanter, sicut quidem oportet eas persolvere intra tempus tam breve, tunc ipsæ non tantum minimè ingerunt debitam venerationem erga Missam, sed insuper sunt causa, ut in populo veneratio deficiat. Ideoque, cùm graviter lædatur finis Cæremoniarum, Sacerdos ita celebrans non valet excusari à gravi culpa propter grave scandalum quod populo præbet. Ac propterea appositè Concilium Turonense anno 1583, præcepit, ut Sacerdotes benè instruantur in Missæ cæremoniis, « ne » populum (verba Concilii) sibi commissum à devotione potius » revocent, quàm ad sacrorum et tremendorum mysteriorum » meditationem, et debitam eis impendendam venerationem » invitent. » Qui autem cum excessiva festinatione, et consequenter sine convenienti decentia Missam persolvit, non solum non invitat assistentes ad contemplanda mysteria, nec ad exhibendam eis debitam venerationem, sed potius invitat ad venerationem abjiciendam, imò potius adstantium mentibus tentationes adversus fidem ingerit, auferendo, aut saltem imminuendo

credulitatem, quòd ibi Christus Dominus realiter adsit, dum spectant eum tam irreverenter à celebrante recognitum. Et hoc quidem est illud scandalum et nocumentum, quod à gravi culpa nequit excusari.

Ita res se habet, sed heu quot sunt Superiores isti, et quot Sacerdotes, qui de hoc sibi scrupulum injiciunt? Exclamant Concionatores, exclamant Scriptores rectè docentes, quòd ingens divexatio cæremoniarum, et consequenter quòd Missæ absolutio infra quadrantem non potest excusari à culpa gravi; sed quot sunt ii qui curam habent hæc vitandi? Hujusmodi corruptela non quidem calamo, sed lacrymis esset persequenda, dum quotidie cernimus, non solum maximam partem Sacerdotum secularium hoc tremendum Sacrificium peragere pejus, quàm tractant res temporales levioris momenti, ita oscitanter, ut nullam de tanto mysterio fidem habere videantur; sed quod deplorabilius, etiam Religiosi, adhuc arctioris observantiæ, qui in aliis rebus spiritalibus agendis magnam diei partem insumunt, Missam verò, quæ omnium est divinissimum, non dubitant brevissimo tempore perficere, nec ipsi ab hoc detestabili abusu se abstinere, nec Prælati eos corripere curant. En quomodo de hoc conquiritur Venerabilis Cardinalis Bellarminus, relatus in Bulla, *Annus qui, etc. n. SS. Benedicti XIV. (in Bullar. tom. 3. nu. 3. §. 15.)* « Aliud est etiam lacrymis uberrimis dignum, quòd ob nonnullorum Sacerdotum incuriam, aut impietatem sacrosanctam Mysteriorum tam indecorè tractentur, ut qui illa tractant, videntur non » credere Majestatem Domini esse præsentem. Sic enim aliqui » sine spiritu, sine affectu, sine timore, et tremore, festinatione » incredibili sacrum perficiunt, quasi fide Christum Dominum » non viderent aut ab eo se videri non crederent. »

401. — Dicit autem *Merati p. 788. n. 3.* præter Rubricas Missalis, quæ considerantur tanquam regula proxima sacrorum Rituum, adesse etiam Decreta S. C. Rituum, quæ censeri debent pariter ut regula proxima, cùm hæc S. C. facultatem habeat declarandi omnia dubia, quæ circa Ritus insurgunt, prout colligitur ex *Constitutione 74 Sixti V.* et ideo ejus Resolutiones habentur tanquam Pontificis Oracula. Notat verò non omnes ejus Declarationes dici Decreta rigorosè sumpta, sed tantum ea, quæ emanant in forma rigorosa Decreti, vel saltem in fine habent aliquam Decreti clausulam, putà, « ab omnibus servetur: servari » ab omnibus mandavit, etc. » Si verò sunt Declarationes tantum Dubiorum, tunc juxta nonnullorum opinionem censentur duntaxat directivæ, reputantur enim sapientissimorum virorum Responsa. Verùm ait *Ursai* hujusmodi Resolutiones præferendas esse aliorum Doctorum opinionibus. Hucusque *Merati*. Idem sentit *Euseb. Amor. tom. 3. de Sac. Ord. §. 25. q. 9.* In sequenti autem *q. 10.* quærit, quid agendum, si in aliqua Diocesi, vel Ordine Religioso vigeat consuetudo contraria Rubricis? Et sic respondet: « S. C. Rituum constanter tolerat consuetudinem, » saltem immemoriam contrariam Rubricis. Itaque tuta con-

» scientia licet se conformare consuetudini Diœcesanæ, præsertim
 » in rebus levioris momenti, quæ non cedunt in deformitatem
 » cultûs publici. » Idque eruit ex pluribus decretis S. C. apud
 Merat. ubi ait apparere non rejici consuetudines, nisi contineant
 positivam indecentiam, quæ nequeat decenter tolerari.

402. — Præscribit autem Rubrica celebrantem debere esse
 calceatum. Ad hoc tamen sufficit, ut sit indutus crepidis, vulgò
 dictis *pianelle*, seu *pantofole*, ut rectè ait *Croix n. 399*, et com-
 munitis usus habet. Commune autem est, quòd celebrare sine
 causa nudis pedibus, secluso contemptu, non excedit veniale, ita
Suar. d. 82. sect. 3. Laym. c. 6. num. 16. Croix l. c. Lugo d. 20.
n. 102. Pal. p. 10. num. 9. Ronc. c. 3. q. 3. R. 1. Bon. p. 9.
n. 29 et Salm. cum Vasq. Sa, Con. et aliis passim, contra Sylo.
 Diximus *sine causa*, nam ex necessitate, aut rationabili causa,
 dicunt *Croix ibid. cum Sp. et Pasq. item Laym. et Philib. ap. Salm.*
ll. cc. nullum esse peccatum. (V. Not. XII. pag. 346.)

Dicit etiam *Croix num. 402. cum Vasq. Dic. et Gob. eum*, qui
 non posset celebrare sine baculo, licitè posse illo uti. Additque
ibid. Gobat. quòd si quis nequiret celebrare nisi utroque brachio
 super altari innixio, licitè sic celebraret privatim, non autem pu-
 blicè, nisi hoc faceret ex necessitate. Hoc tamen puto non excede-
 re veniale, à quo videtur excusari posse, qui ob infirmitatem
 nequiret rectus stare, et ex sua devotione vellet celebrare, modò
 vitetur populi admiratio. Dicunt etiam *Croix n. 427. et P. Con-*
cina p. 510. num. 4, quòd si quis non possit elevare Hostiam,
 sed potest reliqua, potest celebrare privatim, et etiam publicè,
 si adsit necessitas, et populus moneatur, sed puto satis esse po-
 pulum tantum monere, si quis ex devotione celebret.

403. — « Unde veniale tantum erit. 1. Omittere orationes dici
 » solitas, dum Sacerdos se induit, ut contra *Nao. Sylo. et Azor.*
 » docent *Laym. Fag. Dian. R. 21. etc. Lotionem autem ma-*
 » nuum ante, vel post Missam, etsi facilè omitti non debeat,
 » non videri sufficientem materiam rigorosi præcepti, tenent
 » *Suar. et Tamb. §. 6.* »

« 2. Omittere Gloria, vel Credo, vel in Canone nomen alicu-
 » jus Sancti, vel ea, quæ tempore Paschali interponuntur inter
 » Communicantes, aut Infra actionem. *Diana p. 2. t. 14. R. 49.*
 » et 80. ex *Fill. Quintan. etc.* In Missa autem, quæ canitur, non
 » legere Evangelium submissa voce, *Dian. l. c. res. 4. negat esse*
 » peccatum, ex *Sanch. et aliis 10*, quòd rubrica sit tantum di-
 » rectiva. Si quis autem in Missa advertat aliquid à se omissum,
 » regulariter non esse repetendum, ait *Suar. Tamb. de exped.*
 » *Sacrif. l. 2. c. 5. Dicit regulariter*, quia 1. si sit de substantia,
 » v. g. aliquid pertinens ad consecrationem, certum est debere
 » repeti. 2. si dum secretò orat, post pauca verba certò advertat
 » se aliquid notabile omisisse, v. g. die Paschæ, Communi-
 » cantes, paululum regrediendum esse, et repetendum censent
 » *Tamb. l. c. Ita Fill. Dian. res. 59. Escob. ** (Ita communiter
 » omnes cum *Spor. num. 443. qui rectè infert cum aliis, nullo modo*

» esse repetenda Gloria, aut Credo, aut Præfationem, sive Com-
 » municantes. Hanc igitur, propria si omisa fuerint, vel Eoan-
 » gelium aut Epistolam, si dicta est una pro alia.)* »

404. — Quoad omissionem partium Missæ, oportet distinguere
 partes ordinarias ab extraordinariis. Partes *Ordinariæ* sunt illæ,
 quæ semper dicuntur, vel aguntur; et has omittere de se est
 peccatum grave, nisi levitas materiæ excuset. Hinc communiter
 DD. dicunt esse mortale, omittere Confessionem cum aliis in
 principio Missæ, Epistolam, Evangelium, Collectas principales,
 Offeritorium, Fractionem hostiæ, et illius mixtionem in sangui-
 nem. Ita *Suar. d. 83. sect. 3. Tournely tom. 5. p. 421. Sporer ex*
n. 43. Conc. p. 510. Mazzotta tom. 3. p. 209. Roncaglia c. 3. qu. 4.
Vica q. 5. a. 7. Tamb. c. 5. §. 2. et alii passim; licet non omnia
 hæc reperias apud omnes hos AA. Idem dicendum cum *Tourn.*
l. c. de omissione Præfationis.

405. — In canone autem mortale est omittere quamlibet ora-
 tionem, vel ejus verba ita mutare, ut sensus varietur, vel aliquid
 verbum omittere, quo sublato, reliqua verba sensum non faciunt,
Conc. l. c. et Croix n. 419. cum Dian. Filliuc. et Aversa. Idem
 dicendum de omissione *Pater noster*, vel *Agnus Dei* cum *Maz-*
zot. Pasq. Conc. et Tourn.; licet *Croix n. 420.* id vocet satis rigi-
 dum, sed immeritò. Idem cum *Tournely de Libera nos, Domine*
non sum dignus, et Quid retribuam, idem dicendum de purifica-
 tione patenæ, et calicis, post sumptionem, *Pasq. q. 208. et Tour-*
nely l. c. Idem dicendum, si quis omitteret decem, vel octo no-
 mina Sanctorum, ut verius censent *Salm. n. 118. et Dian. part. 10.*
tr. 16. R. 36. (contra Bernal. et Pasq.) Putant autem *Conc.*
et Nugnus ap. Renzi c. 4. qu. 16. esse etiam mortale omittere
 unius vel alterius Sancti nomen, sed rectius et communiter id
 negant *Tournel. p. 812. Ronc. c. 3. q. 4. Salm. l. c. Croix n. 419.*
cum Fill. Aversa, et Diana, Elb. n. 283. Spor. n. 425. Renzi; l. c.
cum Suar. et Granada. Et probabiliter *Quarti sect. 3. p. 3. Tourn.*
et Ronc., excusant à culpa gravi, omittere tria vel quatuor nomina
 Sanctorum.

406. — Veniale autem est omittere *Kyrie eleison*, ut *Ronc.*
q. 4. R. 2. Dian. part. 2. tr. 14. R. 59. Wig. tr. 15. n. 75. et El-
bel n. 280. Idem dicunt *Mazzot. p. 209. Lugo dist. 20. n. 104. et*
Tamb. c. 5. §. 2. n. 5, de Evangelio S. Joannis, contra *Ronc.*
q. 4. R. 1. qui non improbabiler ait cum *Suar.* hujus omissionem
 esse mortale, saltè dico, si adsit scandalum. Veniale est
 omittere unam vel alteram crucem super oblata, vel tusionem
 pectoris, aut lavationem manuum, *Ronc. q. 4. R. 3. et Dian.*
part. 3. tr. 5. R. 45. Idem ait *Croix n. 147. cum Quarti,* de omis-
 sione *Psalmi Judica*, signi Crucis super aquam, ablutionem digi-
 torum in Missa, et similium. Veniale etiam est omittere unam ex
 Tribus collectis principalibus, ut communiter dicunt *Tour. 411.*
Conc. p. 510. n. 3. Elbel n. 283. et Croix n. 412. cum Quarti, imò
Tamb. c. 5. §. 2. num. 5. putat nec etiam esse mortale, omittere
 duas ex his Orationibus; sed alii rectius contradicunt, ut *Suar.*

dist. 83. sect. 3. Pal. p. 11. n. 1. Conc. loc. cit. Salm. c. 4. n. 112. et Spor. n. 433. qui addit, quòd si omissa sit prima oratio, ipsa cum secreta est recitanda, non verò postea. Ita de Collecta propria, nam aliæ orationes, quæ præter eam adduntur in Missa, non erit Mortale eas omittere, ut *Pat. et Conc. II. cc.*

Si autem in Missali verba Canonis sint detrita, et non possit aliud Missale haberi, nisi post longum tempus, illa omittere, cum memoria non tenentur, nullum est peccatum. *Mazzotta. p. 210. et Croix n. 419. cum Pasq. et Verric.* Id tamen intelligendum, si Sacerdos hoc prius non adverterit.

407. — Mutilare autem verba, aut syncope intermediare, salvo sensu, et secluso scandalo, non est plus quàm veniale, *Croix n. 442. cum Pasq. et Quarti, ac Mazzotta p. 112.*, qui probabiliter addit nullum esse peccatum, si id ex naturali defectu fiat.

408. — Peccaret quidem Sacerdos, si in purificatione calicis sola aqua uteretur, *cap. 3. Ex parte 5. de Cel. Miss. ubi dicitur: «Semper Sacerdos vino perfundere debet postquam totum acceperit Eucharistiæ Sacramentum.»* Sed hoc non erit plus quàm veniale, ut communiter dicunt *Conc. p. 510. n. 3. Pasq. q. 269. n. 8. et Croix n. 423, Tamb.* qui id etiam à veniali excusat, si sacerdos sit abstemius, contra *Gavant.* In ablutione autem digitorum dicunt *Pasq. l. c. Quarti, in Qu. proem. p. 6. Gobat. ap. Croix, et Bissus apud Merati p. 594.* nullum esse peccatum, solam aquam adhibere; sed meliùs dicunt *Conc. l. c. ac Bona, Amic. Cosetti, et Armand apud Mer. l. c. n. 21.* id non excusari à veniali, si fiat sine dispensatione Pontificis: excusabitur tamen, ut dicunt, si adsit rationabilis causa, pro qua puto quidem sufficere aliquem esse abstemium, vel vinum esse rubeum, quo purificatoria evaderent indecenter maculata. Hic obiter advertendum decentius esse, ut sanguis sumatur unico haustu, prout communiter docetur; permittunt verò *Bauld. Gabrinus, Armand.* et alii apud *Merati p. 593,* posse calicem secunda et tertia vice ad os admoveri, ut reliquiæ sanguinis absumantur; sed meliùs dicunt *Tournell. Castald. et Crassus ibidem* semel calicem ori admovendum, aliquantulum immorando, ut reliquiæ omnes (quantùm fieri potest) attrahantur. Monuit autem *S. Pius V* in quadam Epist. apud *Gavant. part. 2. tit. 10. lit. Y.* ut in calicem infundatur eadem vini quantitas, in qua fuerunt species sanguinis, et sumatur per eandem partem quam sump-tus sit sanguis.

409. — Hæc hactenus quoad partes ordinarias: quoad verò partes *Extraordinarias*, scilicet quæ non in omni Missa dicuntur, eas omittere non est nisi veniale; ita communiter omnes, nisi tot partes omittantur, quæ simul sumptæ notabilem materiam constituerent, ut bene advertunt *Conc. p. 510. n. 3. et Wig. tr. 15. n. 75.*, quidquid dicant *Quarti, et Pasq. apud Croix nu. 420.* Vide dicta *n. 400.* Veniale autem tantùm erit omittere Gloria, aut Credo, Sequentiam, Collectas (præter propriam Missæ), tractum, Præfationem, vel Communicantes, aut Hanc igitur,

specialia. Ita communiter *Conc. et Wig. II. cc. Pal. par. 11. n. 11. Ronc. q. 4. R. 2. Mazzott. p. 209. Elb. n. 284. cum Henno, et Croix n. 420. cum Lugo, Dian. et Filliuc.*

Lotio manuum ante Missam debet fieri saltem sub veniali, et sub gravi, si manus sint valde immundæ, propter reverentiam Sacrificii, ut rectè dicunt *Ronc. qu. 1. R. 2. et Tourn. p. 814. q. 4. cum Quarti,* et aliis. Omittere verò lotionem post Missam nullum erit peccatum, ut ait *Croix n. 413. cum Quarti.*

410. — Dubitatur 1. An peccent mortaliter Regulares, qui in canone nominant nomen sui Generalis vice Episcopi? Affirmant *Vica ar. 7. nu. 2. Renzi c. 4. qu. 16. et Diana p. 2. tr. 14. R. 50.* ex quadam Declar. *S. C. ap. Rodr. et Vill.* Sed negant *Spor. Rodr. Tamb. et Bordon. ap. Croix n. 436.* quia, ut dicunt, hæc non videtur gravis materia, et de tali Declar. authenticè non constat. Notandum autem, quòd in Canone debet nominari Episcopus non celebrantis (ut putat *Croix n. 562.*), sed loci, ut universalis usus habet (saltem apud nos), et cum communi sententia tenent *Merati, p. 437. et Gavant. Gob. etc. ap. Croix l. c. ex Declar. S. C. Et probatur clarè ex Rubrica p. 2. tit. 8. n. 2. ubi dicitur, quòd si Episcop. loci sit vita functus, omittitur nominari Episcopus.*

Dubitatur 2. An sit veniale omittere Orationes ante vel post Missam? Affirmant *Salm. c. 4. n. 95. cum Fag. et Leand.* loquendo tamen de illis, quæ post Missam assignantur. Sed communiter negant *Gao. p. 2. tit. 1. n. 1. Tourn. p. 814. q. 3. ad 2. Antoine p. 492. n. 2. Holzm. n. 376. Pal. p. 4. n. 2. Tamb. c. 7. §. 1. n. 1. Elbel nu. 267. et Ronc. q. 1. R. 2.* quia in Rubrica non adest de illis præceptum, sed tantùm insinuatio, cum ibi in præparatione Missæ solummodo dicatur: «Orationes pro temporis opportunitate (hoc est commoditate) dicendæ.» Qua de re *Gavant.* ait: «Inde patet nullum esse peccatum, si celebraturus eas omittat, et communiùs... à Sacerdotibus omittuntur.» Hoc tamen non obstante, Sacerdos, qui sine ulla alia præparatione, saltem domi facta ad sacrificandum accederet, puto ab aliqua culpa non excusandum.

Dubitatur 3. An omittere orationes induendo vestes sit peccatum? Negant *Suarez d. 82. sub initio, et Buchardus ap. Gao. n. 6. E converso Azor. lib. 10. c. 29. q. 5. Nao. Man. c. 25. n. 73. et Sylvest. apud Escob. n. 505.* censent esse mortale, quia, ut dicunt (sed non satis probabiliter), sicut est mortale celebrare sine vestibus, ita sine orationibus ad vestes. Tenendum igitur cum communi sententia hanc omissionem esse culpabilem, sed non plus quàm venialem, ut putant *Lugo dist. 20. n. 106. Bon. p. 9. n. 32. Laym. c. 6. n. 12. v. 8. Tourn. p. 823. Salm. c. 4. num. 95. Pal. part. 10. n. 8. cum Henr. et Pelig. et Escob. n. 507. cum Fag. Aversa, Man. Vega, etc.* Aliter autem quidem sunt necessariae vestes sacræ ad reverentiam Sacrificii, aliter Orationes ad vestes.

Dubitatur 4. An peccet Sacerdos, si in Missa solemnì non recitet, quæ cantantur à Choro? Negant *Wig. tr. 15. n. 75. Nao.*